

2

แผนที่ทางเดิน (Roadmap) การสร้างสุขภาวะด้วยธรรมชาติ (Promoting well-being through Nature)

3

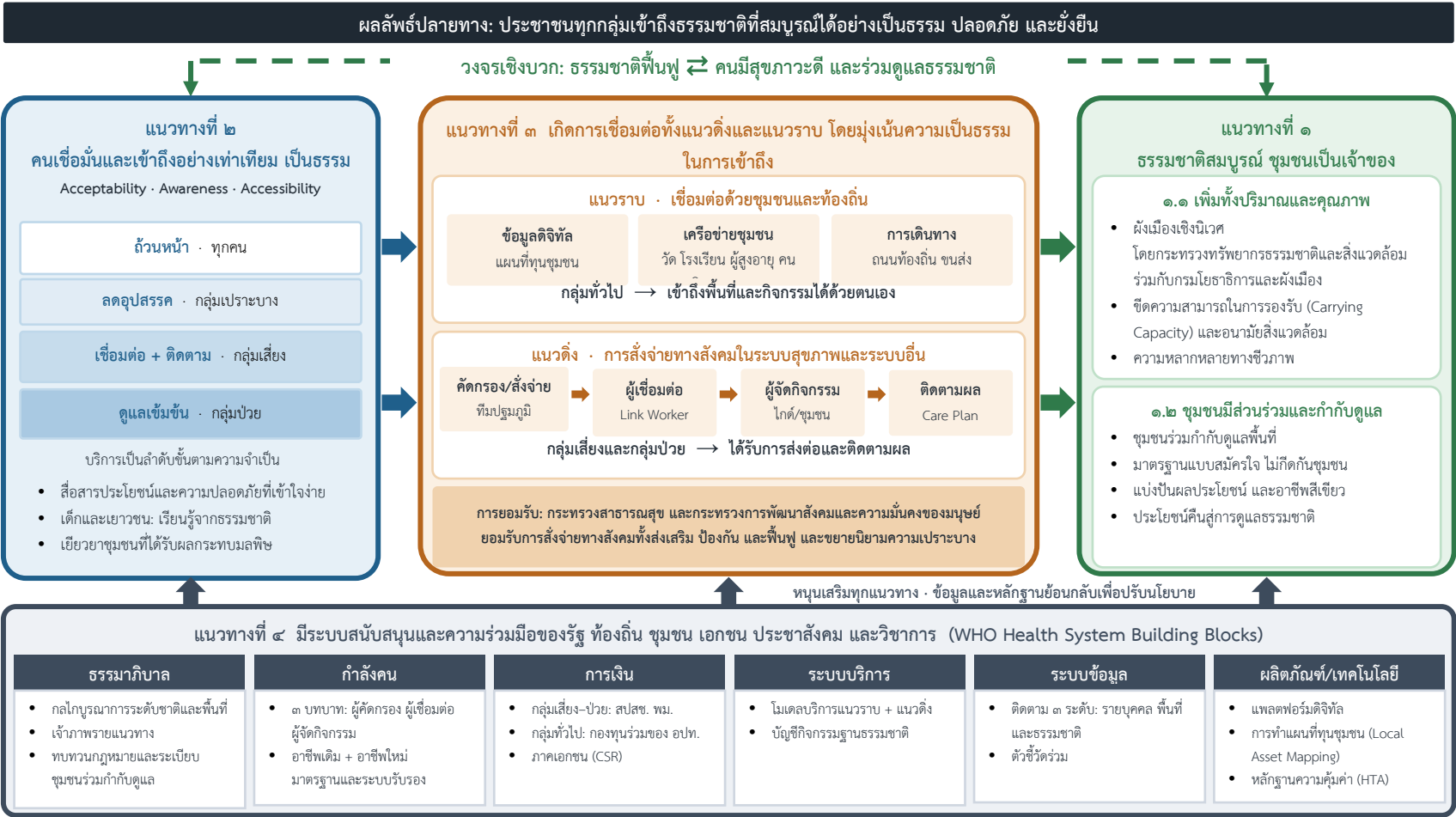
แผนที่ทางเดินประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) แผนภาพกลไกที่แสดงความสัมพันธ์ของ ๔ แนวทาง และ (๒) ตารางการดำเนินงานแบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (ปี

4

ที่ ๑) ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) และระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) พร้อมตัวชี้วัดร่วมไม่เกิน ๓ ตัวต่อแนวทางและผู้รับผิดชอบ

5

๑. แผนภาพกลไก: ความสัมพันธ์ของ ๔ แนวทาง

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
แนวทางที่ ๑ ธรรมชาติสมบูรณ์ ชุมชนเป็นเจ้าของ				
ธรรมชาติ สมบูรณ์ ชุมชน เป็นเจ้าของ ปริมาณ + คุณภาพ · ชุมชน ร่วมกำกับดูแล	• ตารางผู้กำกับดูแลพื้นที่ผู้ส่งเสริมกิจกรรม ตามประเภทพื้นที่ • พื้นที่นำร่องหลายบริบท พร้อมแผนที่ทุนธรรมชาติ และทุนชุมชน • เกณฑ์ขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) และการคุ้มครองสิทธิชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์ (เวทีประชาคมและความยินยอมของชุมชน) • ข้อมูลฐานทั้งมิติชีวภาพ และสังคมของระบบนิเวศในพื้นที่นำร่อง	• ชุมชนร่วมกำกับดูแลพื้นที่ และเสริมทักษะ (การเงิน การจัดการ การเปลี่ยนแปลง) โดยมีทีมพี่เลี้ยง/ทีมเชื่อมศาสตร์ • มาตรฐานพื้นที่แบบสมัครใจ (ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่) และจับคู่ภาคเอกชน/เจ้าของที่ดินกับชุมชนพื้นที่ • การแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit-sharing) และอาชีพสีเขียว • ร่างเกณฑ์ผังเมืองเชิงนิเวศและวัฒนธรรมในเมืองนำร่อง • พื้นที่นำร่องปลอดภัยตามหลัก Universal	• ใช้เกณฑ์ผังเมืองเชิงนิเวศจริง • พื้นที่ธรรมชาติเพิ่มทั้งปริมาณและความหลากหลายทางชีวภาพ • ขยายพื้นที่ที่ชุมชนร่วมจัดการ • แผนที่แหล่งธรรมชาติเพื่อสุขภาวะทั่วประเทศ	• กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) โดยกรมที่เกี่ยวข้องและ สผ. • กระทรวงมหาดไทย (มท.) โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมโยธาธิการและผังเมือง • สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) • สภาคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย • องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) • ชุมชนและองค์กรชุมชนเจ้าของพื้นที่ ภาคีจากคณะทำงาน • กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้กำกับดูแลพื้นที่อุทยานและเขตอนุรักษ์ ประเมินขีดความสามารถในการรองรับ • กรมป่าไม้ ผู้กำกับดูแลพื้นที่ป่าไม้และป่าชุมชน • กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและตัวชี้วัดสิ่งแวดล้อม

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
		Design และมีผู้ดูแล ความปลอดภัย		• สถาบันวิชาการและเครือข่ายนักออกแบบ/นักผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย องค์ความรู้ภูมิสถาปัตยกรรมและเกณฑ์ผังเมืองเชิงนิเวศ • สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เสริมพลังองค์กรชุมชนในการร่วมกำกับดูแลพื้นที่ • สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เสริมทักษะชุมชนด้านการจัดการและการเงิน • สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดกระบี่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน และสมาคมการท่องเที่ยวสระบุรี พื้นที่นำร่องการแบ่งปันผลประโยชน์และอาชีพสีเขียว ภาคเอกชนและภาคีอื่น • สถาบันลูกโลกสีเขียว ภาคธุรกิจ และเจ้าของที่ดิน • สำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติ

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
ตัวชี้วัดร่วม (แนวทางที่ ๑)	- กำหนดนิยามและค่าฐาน ๓ ตัวชี้วัด: (๑) พื้นที่ธรรมชาติเพื่อสุขภาพที่เข้าถึงได้ (ตร.ม./คน) และความหลากหลายทางชีวภาพ (๒) ร้อยละพื้นที่นาร่องที่ชุมชนร่วมกำกับดูแลและผ่านการประเมินขีดความสามารถในการรองรับ (๓) สัดส่วนประโยชน์ที่คืนสู่ชุมชนและการฟื้นฟูธรรมชาติ	(๑) เพิ่มขึ้นในพื้นที่นาร่อง (๒) ครอบคลุมพื้นที่นาร่อง (๓) มีกลไกแบ่งปันประโยชน์ในทุกพื้นที่นาร่อง	(๑) เพิ่มขึ้นระดับประเทศ (๒) ขยายสู่พื้นที่ใหม่ (๓) รายงานต่อเนื่องทุกปี	(๑) ทส. (สผ.) และ อปท. (๒) กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมป่าไม้ อปท. และชุมชน (๓) อปท. ชุมชน และ พอช.

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
แนวทางที่ ๒ คนเชื่อมั่นและเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม				
คนเชื่อมั่นและเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม <i>Acceptability · Awareness · Accessibility · Equity</i>	- กำหนดกลุ่มเป้าหมายและบริการ ๔ ลำดับชั้น (ถ้วนหน้า ลดอุปสรรคเชื่อมต่อ-ติดตาม ดูแลเข้มข้น) - กำหนดให้ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรังและญาติ เด็กและเยาวชน และแรงงานที่มีข้อจำกัดอยู่ในกลุ่มที่ต้องลดอุปสรรค - ชุดข้อมูลกลางด้านประโยชน์และความปลอดภัยสำหรับประชาชน - ข้อมูลฐาน (Baseline) ความต้องการและการเข้าถึงในพื้นที่นำร่อง	- จัดบริการตามลำดับชั้นในพื้นที่นำร่อง - ทดลองพื้นที่/กิจกรรมต้นแบบที่เข้าถึงได้ตามหลัก Universal Design และ Sensory Accessibility - เชื่อมสถานศึกษาและเยาวชนนอกระบบกับพื้นที่ธรรมชาติ (Nature Game, SEL) - เฝ้าระวังชุมชนที่ได้รับผลกระทบมลพิษและภัยพิบัติ พร้อมลดอุปสรรคค่าเดินทางและค่าใช้จ่าย (เช่น โคเวตาพื้นที่และช่วงเวลาที่ไม่ใช่ค่าใช้จ่าย)	- ขยายสู่พื้นที่ใหม่ เน้นกลุ่มเปราะบางและพื้นที่ที่เข้าถึงน้อย - ขยายมาตรการการเข้าถึงที่เหมาะสมเข้าสู่ระบบบริการปกติ - การเรียนรู้จากธรรมชาติเป็นกิจกรรมปกติของสถานศึกษา	- กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) - กระทรวงมหาดไทย (มท.) - สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) - สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) - กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) - กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.) - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ภาคีจากคณะทำงาน กรมอนามัย มาตรการอนามัยสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าระวังชุมชนที่ได้รับผลกระทบมลพิษ สถาบันวิชาการเพื่อความยั่งยืนทางสุขภาพจิต ข้อมูลและหลักฐานด้านสุขภาพจิตเพื่อการสื่อสารสาธารณะ มูลนิธิโลกสีเขียว สื่อและกิจกรรมเรียนรู้ธรรมชาติสำหรับเด็กและเยาวชน

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
ตัวชี้วัดร่วม (แนวทางที่ ๒)	- กำหนดนิยามและค่าฐาน ๓ ตัวชี้วัด: (๑) ร้อยละประชาชนที่ใช้พื้นที่/กิจกรรมธรรมชาติจำแนกตามกลุ่ม (๒) ร้อยละพื้นที่ธรรมชาติสาธารณะที่ไม่มีค่าใช้จ่ายและเข้าถึงได้ตามหลัก Universal Design (๓) ร้อยละสถานศึกษาที่มีการเรียนรู้จากธรรมชาติเป็นกิจกรรมปกติ	(๑) ช่องว่างการเข้าถึงระหว่างกลุ่มลดลงในพื้นที่นาร่อง (๒)-(๓) เพิ่มขึ้นในพื้นที่นาร่อง	(๑) ช่องว่างการเข้าถึงลดลงระดับประเทศ (๒)-(๓) เป็นมาตรฐานของ อปท. และสถานศึกษา	(๑) สธ. สช. และ อปท. (๒) อปท. ทส. และ พม. (๓) ศธ.

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
แนวทางที่ ๓ เกิดการเชื่อมต่อทั้งแนวดิ่งและแนวราบ โดยมุ่งเน้นความเป็นธรรมในการเข้าถึง (Green Social Prescribing และการเชื่อมต่อเชิงพื้นที่)				
๓.๑ แนวราบ เชื่อมต่อด้วย ชุมชนและท้องถิ่น · กลุ่มทั่วไปและ กลุ่มเปราะบาง	• รับรองนิยามการเชื่อมต่อแนวราบและแนวดิ่งร่วมกัน • รวบรวมกิจกรรมและผู้ให้บริการด้วยการทำแผนที่ทุนชุมชน (Local Asset Mapping) ในพื้นที่นำร่อง	• แพลตฟอร์มดิจิทัลค้นหาพื้นที่ กิจกรรม และผู้ให้บริการ • สนับสนุนบทบาทผู้เชื่อมต่อโดยเครือข่ายทางสังคม วัด โรงเรียน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ชุมชนผู้สูงอายุ องค์กรคนพิการ สภาเด็กและเยาวชน และสภาเกษตรกร • กลไกประสานระดับอำเภอ (ภาครัฐ-สาธารณสุข-ชุมชน)	• ขยายแพลตฟอร์มและเครือข่ายทั่วประเทศ • ประชาชนเข้าถึงพื้นที่และกิจกรรมได้ด้วยตนเอง	• กระทรวงมหาดไทย (มท.) • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) • องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) • การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) • กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) • สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภาคีจากคณะทำงาน • เครือข่ายอาบป่าประเทศไทย ผู้จัดกิจกรรมและไกด์อาบป่า ร่วมจัดทำบัญชีกิจกรรม • สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย กิจกรรมธรรมชาติและแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย • สมาคมไทยท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ แนวปฏิบัติการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ป้องกันการท่องเที่ยวล้นเกิน • บริษัท ไรซ์ อิมแพค จำกัด และสถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาและทดลองกลไกการส่งจ่ายในพื้นที่นำร่อง
๓.๒ แนวดิ่ง	• กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคม	• ทดลองส่งจ่ายผ่านทีมสหวิชาชีพปฐมภูมิ → ผู้	• การแนะนำกิจกรรมทางสังคมฐานธรรมชาติเป็น	• กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) • สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
(ก) ระบบสุขภาพ: ส่งจ่ายทางสังคม - กลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มป่วย (ข) ระบบอื่น: สวัสดิการ การศึกษา การ จ้างงาน	และความมั่นคงของมนุษย์ ยอมรับการส่งจ่ายทาง สังคม (ส่งเสริมป้องกัน ฟื้นฟู) - ขยายนิยามความ เปราะบาง (ครอบคลุมผู้ ได้รับผลกระทบทุกกลุ่ม จากสิ่งแวดล้อม และผู้ เผชิญความโดดเดี่ยว) - แนวทาง Green Social Prescribing ฉบับที่ ๑ และเส้นทางส่งต่อ - กำหนดบทบาทการ ประสานผู้ช่วยคนพิการ/ ผู้ดูแล - ออกแบบเส้นทางเชื่อมต่อ ผ่านระบบสวัสดิการ สถานศึกษา และสถาน ประกอบการ	เชื่อมต่อ (Link Worker) → ผู้จัดการกิจกรรม/ องค์กรคนพิการ ผู้ช่วย คนพิการ ผู้ดูแล หรือ Job Coach ตามความ จำเป็น ในพื้นที่นำร่อง ร่วมกับ สปสช. - ติดตามผลผ่านแผนการ ดูแลรายบุคคล (Comprehensive Care Plan) และระบบ ดิจิทัล - พื้นที่สีเขียวและกิจกรรม เยียวยาใน สถานพยาบาลสำหรับ ผู้ป่วย ญาติ และ บุคลากร - ทดลองกิจกรรมฐาน ธรรมชาติในสถานศึกษา และสถานประกอบการ	บริการปกติในหน่วย บริการปฐมภูมิ - ระบบส่งต่อและติดตาม ผลใช้งานได้ทั่วประเทศ - บรรจุกลไกสนับสนุน เฉพาะบุคคลในระบบปกติ - กิจกรรมฐานธรรมชาติ เป็นสวัสดิการปกติของ สถานศึกษาและสถาน ประกอบการ	- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) - คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) - กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และ อว. - กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคม ภาคีจากคณะทำงาน กรมสุขภาพจิต การส่งจ่ายและติดตามผลในเครือข่าย บริการสุขภาพจิตและโรงพยาบาลจิตเวช กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มาตรฐานบริการ และ บทบาท อสม. ในการเชื่อมต่อ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์, โรงพยาบาลสวนปรุง, โรงพยาบาลศรีธัญญา ต้นแบบการบำบัดฟื้นฟูบนฐาน ธรรมชาติ และพื้นที่นำร่องการส่งจ่าย

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
๓.๓ เชิงพื้นที่ (๑) เชื่อมคนไป หาธรรมชาติ (๒) เชื่อม ธรรมชาติเข้าสู่ พื้นที่ ชีวิตประจำวัน	- สำรวจช่องว่างพื้นที่ธรรมชาติในระยะเดิน ๑๕ นาที และอุปสรรคการเดินทางของกลุ่มเปราะบาง - เกณฑ์โครงสร้างพื้นฐานสีเขียวเพื่อสุขภาพในที่อยู่อาศัย สถานศึกษา สถานพยาบาล และสถานประกอบการ	- พัฒนาการเดินทางด้วยถนนท้องถิ่นและขนส่งสาธารณะตามหลัก Universal Design - บัตรหรือช่วงเวลาเข้าพื้นที่ธรรมชาติโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับกลุ่มเปราะบาง - พื้นที่ต้นแบบ เช่น ต้นไม้ริมทาง สวน ๑๕ นาที สวนในโรงพยาบาล และพื้นที่สีเขียวในที่ทำงาน	- โครงสร้างพื้นฐานสีเขียวเพื่อสุขภาพอยู่ในผังเมืองและแผนพัฒนาท้องถิ่น - ประชาชนมีพื้นที่ธรรมชาติในระยะเดิน ๑๕ นาทีเพิ่มขึ้น	- กระทรวงมหาดไทย (มท.) โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) - กระทรวงคมนาคม (คค.) - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ภาคเอกชน - สถานประกอบการ ผู้พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัย และผู้ให้บริการขนส่ง

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
ตัวชี้วัดร่วม (แนวทางที่ ๓)	- กำหนดนิยามและค่าฐาน ๓ ตัวชี้วัด: (๑) ร้อยละผู้ได้รับการส่งต่อที่เข้าร่วมกิจกรรมจริงและได้รับการติดตามผล (๒) ร้อยละกลุ่มเปราะบางที่เข้าถึงกิจกรรมผ่านกลไกเชื่อมต่อ (๓) ร้อยละประชากรที่มีพื้นที่ธรรมชาติสาธารณะในระยะเดิน ๑๕ นาที	(๑)-(๒) วัดผลในพื้นที่นำร่อง จำแนกตามกลุ่ม (๓) เพิ่มขึ้นในเมืองนำร่อง	(๑)-(๓) เพิ่มขึ้นระดับประเทศ และใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ	(๑) สธ. และ สปสช. (๒) พม. และ อปท. (๓) มท. (ยผ.) อปท. และ ทส.
แนวทางที่ ๔ มีระบบสนับสนุนและความร่วมมือของรัฐ ท้องถิ่น ชุมชน เอกชน ประชาสังคม และวิชาการ (WHO Building Blocks ระบบบริการอยู่ในแนวทางที่ ๓)				
๔.๑ ธรรมาภิบาล	- ตั้งหรือมอบหมายกลไกบูรณาการระดับชาติและพื้นที่บนกลไกเดิม - เจ้าภาพรายแนวทางเชื่อมความรับผิดชอบกับงบประมาณและตัวชี้วัดร่วม	ทบทวนกฎหมายระเบียบ และอำนาจหน้าที่ที่เป็นข้อจำกัดรวมถึงกฎหมายที่อยู่ระหว่างพิจารณา	- ปรับกฎหมายและมาตรการจูงใจ (ผังเมือง ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง) - รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ	- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) - กระทรวงมหาดไทย (มท.) โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมโยธาธิการและผังเมือง - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - ผู้แทนชุมชน และคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.)

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
	ผู้แทนชุมชนร่วมในกลไกบูรณาการและกำกับดูแลทุกระดับ			ภาคีจากคณะทำงาน สำนักงานองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย (WHO Thailand) สนับสนุนวิชาการ กรอบนโยบาย สาธิต และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างประเทศ
๔.๒ กำลังคน	- กรอบกำลังคน ๓ บทบาท: ผู้คัดกรอง ผู้เชื่อมต่อ (Link Worker) และผู้จัดกิจกรรม จำแนกอาชีพเดิม เพิ่มศักยภาพและอาชีพใหม่ (ทางการ/ไม่เป็นทางการ) - สำรวจกำลังคนเดิม เช่น อสม. นักจิตวิทยา บุคลากรสุขภาพ ไรต์อาบ ป่า และมัคคุเทศก์น้อย - มาตรฐานสมรรถนะเบื้องต้น	- มาตรฐานและระบบรับรองตามระดับความเข้มข้นของบริการ - หลักสูตรทีมสหวิชาชีพ ปฐมนิเทศและผู้เชื่อมต่อ - อบรมคู่มือผู้ประกอบการ กับสมาชิกชุมชน - หลักสูตรเสริมการให้บริการคนพิการ (การสื่อสาร Visual Support กิจกรรมแบบมีโครงสร้าง การสนับสนุนประสาทสัมผัส) - ทีมพี่เลี้ยง/ทีมเชื่อมศาสตร์ในพื้นที่นำร่อง	- ระบบรับรองและอาชีพในระบบคุณวุฒิวิชาชีพ - ชุมชนมีผู้เชื่อมต่อและผู้ให้บริการของตนเอง - อาชีพใหม่ (Link Worker) ผู้นำกิจกรรมธรรมชาติบำบัด อยู่ในระบบคุณวุฒิวิชาชีพ - ระบบรับรองสมรรถนะเฉพาะด้านการให้บริการคนพิการ	- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) - กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน - สภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง - กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ภาคีจากคณะทำงาน - กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หลักสูตรและมาตรฐานผู้ให้บริการธรรมชาติบำบัดและอาบป่า - สถาบันวิชาการร่วมกับสมาคมวิชาชีพ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับเครือข่ายอาบป่าประเทศไทย พัฒนาหลักสูตรกำลังคนและ สถาบันวิชาการเพื่อความยั่งยืนทางสุขภาพจิต พัฒนาหลักสูตรอบรมทักษะสำหรับผู้เชื่อมต่อ ภาคีอื่น - สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย และสภากายภาพบำบัด - พม. (ผู้ช่วยคนพิการ อพม.) และกรมการท่องเที่ยว (มัคคุเทศก์)

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
๔.๓ การเงิน	วิเคราะห์ช่องทางการเงินตามกลุ่มเป้าหมาย	- กองทุนร่วม (Matching Fund) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ กปท. สำหรับกลุ่มทั่วไป และการดูแลป่าชุมชน/พื้นที่สีเขียว - กองทุนด้านสุขภาพและสังคม (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) สำหรับกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มป่วย - ภาคเอกชน (CSR / Impact Investment / คาร์บอนเครดิตที่มีเงื่อนไขสุขภาพะชุมชน) - มาตรการจูงใจทางภาษีสำหรับเจ้าของที่ดินที่เปิดพื้นที่สีเขียว	- ชุดสิทธิประโยชน์เฉพาะที่มีหลักฐานรองรับ - งบประมาณประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนที่เกี่ยวข้อง (สิ่งแวดล้อม การศึกษา และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)	- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) - สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) - สำนักงานประกันสังคม (สปส.) - กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง กรมธนารักษ์ และกรมสรรพากร ภาคีจากคณะทำงาน เครือข่ายคาร์บอนนิวทรัลประเทศไทย เชื่อมการเงินสีเขียวและการลงทุนด้านคาร์บอนกับการฟื้นฟูพื้นที่ธรรมชาติ

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
๔.๔ ระบบข้อมูล	ชุดตัวชี้วัดร่วมและข้อมูลฐาน (Baseline) ทั้งมิติชีวภาพและสังคมของระบบนิเวศ	- เชื่อมข้อมูล ๓ ระดับ: รายบุคคล (แผนการดูแล) พื้นที่ (สุขภาพจิต) ธรรมชาติ (ปริมาณ คุณภาพ การเข้าถึง) - ติดตามอุปสรรคที่ได้รับ การแก้ไข ความพึงพอใจ ผลด้านสุขภาวะ และ การพัฒนาทักษะ/อาชีพของกลุ่มเปราะบาง - แพลตฟอร์มข้อมูลกลาง ตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	- ระบบข้อมูลร่วม ระดับชาติ และรายงาน ผลระดับระบบ - ใช้ข้อมูลปรับนโยบาย สิทธิประโยชน์ และการขยายผลสำหรับกลุ่มเปราะบาง	- กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) - สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สนับสนุนกรอบวิจัยและการประเมินผล - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) โดย สผ. - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
๔.๕ ผลลัพธ์ เทคโนโลยี และ หลักฐาน	- วาระวิจัย (Research Agenda) ที่มุ่งตอบโจทย์การตัดสินใจเชิงระบบ - บัญชีกิจกรรมฐานธรรมชาติพร้อมข้อมูลความปลอดภัย	- ประเมินความคุ้มค่า (Cost-effectiveness / HTA / SROI) - แพลตฟอร์มต้นแบบ	ใช้หลักฐานปรับนโยบายและสิทธิประโยชน์ (Policy Learning)	- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สังเคราะห์และวิเคราะห์หลักฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจ - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) - สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) - หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ภาคีจากคณะทำงาน - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิจัยและประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่า - เครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวแห่งประเทศไทย วิจัยข้ามศาสตร์ตามแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว - สำนักงานองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย (WHO Thailand) หลักฐานเชิงประจักษ์และแนวทางสากล ภาคีอื่น - HITAP ประเมินความคุ้มค่า (HTA/SROI) - สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย ฐานข้อมูลงานวิจัยด้านจิตวิทยา

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
ตัวชี้วัดร่วม (แนวทางที่ ๔)	- กำหนดนิยามและค่าฐาน ๓ ตัวชี้วัด: (๑) กลไกบูรณาการที่มีผู้แทนชุมชนร่วมและรายงานต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (๒) จำนวนผู้เชื่อมต่อและผู้จัดกิจกรรมที่ผ่านการพัฒนาตามกรอบสมรรถนะ (๓) งบประมาณที่จัดสรรให้กิจกรรมฐานธรรมชาติในพื้นที่	(๑) มีกลไกและรายงานทุกปี (๒)-(๓) เพิ่มขึ้นในพื้นที่นำร่อง	(๑) กลไกทำงานต่อเนื่องทุกระดับ (๒)-(๓) เพิ่มขึ้นระดับประเทศ	(๑) สช. มท. และ ทส. (๒) สคช. และ สธ. (๓) สปสช. อปท. และ สสส.
ผลผลิตสำคัญ	- กลไกบูรณาการและเจ้าภาพ - กรอบกลาง (Framework) และพื้นที่นำร่อง (Sandbox/Living Lab) - มาตรฐานเบื้องต้นและชุดตัวชี้วัด	- หลักฐานผลลัพธ์ ความปลอดภัย ความเป็นธรรม และความคุ้มค่า - มาตรฐานฉบับปรับปรุง - ข้อเสนอทางเลือกการเงินและกฎหมาย	ระบบนิเวศสุขภาวะบนฐานธรรมชาติที่มีเจ้าภาพ มาตรฐาน หลักฐาน การเงิน และการมีส่วนร่วม	

แนวทาง	ระยะสั้น (ปีที่ ๑) วางฐาน	ระยะกลาง (ปีที่ ๒-๓) ทดลองและสร้างหลักฐาน	ระยะยาว (ปีที่ ๔-๕) ขยายผลและสถาปนา	เจ้าภาพหลัก
เงื่อนไขไปสู่ระยะถัดไป	พื้นที่นำร่องพร้อมด้านพื้นที่บุคลากร ความปลอดภัย และระบบข้อมูล	ผลประเมินแสดงความเป็นไปได้และความคุ้มค่า ไม่มีผลกระทบที่ยอมรับไม่ได้ และมีหลักฐานพอสำหรับจัดสรรทรัพยากร	ทบทวนรอบนโยบายและกำหนดวาระระยะถัดไป	